

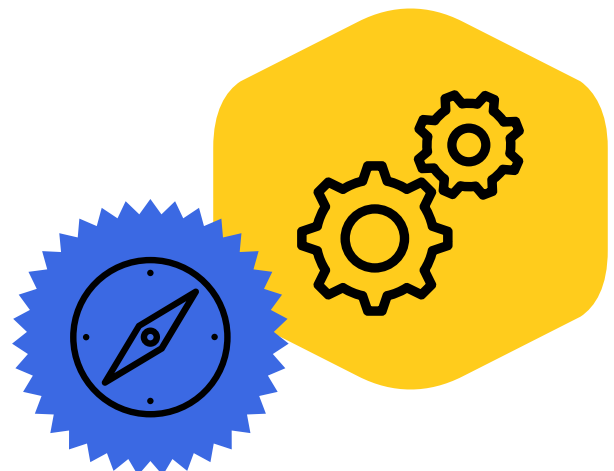
Ungas framtid på arbetsmarknaden

Röster från unga runt om i Sverige

Innehållsförteckning

- Förord (s. 3)
- Inledning (s. 4)
- Ungas egna röster
 - Key findings (s. 5)
 - Framtidstro och påverkansmöjligheter (s. 6)
 - Kunskap och förtroende (s. 10)
 - Stöd och val av aktör (s. 13)
 - Vad unga vill säga till politiker och beslutsfattare (s. 17)
- Metod (s. 22)
- Sammanfattning (s. 24)
- Slutord (s. 27)
- Referenser (s. 31)
- Bilagor (s. 32)

Inledning

Den här rapporten är framtagen inom ramen för ett projekt som heter 4-uvás [four-uvás]. Projektet höjer ungas egna röster och tydliggör civilsamhällets roll inom arbetsmarknadspolitiken.

Flera rapporter och utredningar har visat att ungdomars perspektiv ofta saknas i både planerandet och genomförandet av insatser för unga som varken arbetar eller studerar^{1, 2}. Därför har vi i denna rapport lyssnat in och sammanställt ungas egna röster, för att med hjälp av deras åsikter fortsätta arbeta för att öka deras möjligheter till sysselsättning.

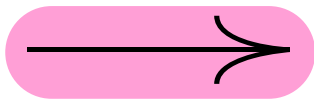
I Sverige lever drygt 1,5 miljoner unga som är mellan 13 och 25 år. Enligt Sveriges ungdomspolitiska mål ska alla unga, oavsett situation och bakgrund, ha möjlighet till egen försörjning och ett självständigt liv. För att nå målet krävs samverkan och gemensamma insatser från olika aktörer och sektorer.

Var tionde ung person i Sverige är någon gång under sin ungdom utanför arbete eller studier³ och idag finns det 150 000 ungdomar som varken arbetar eller studerar⁴. Bakom dessa siffror finns en heterogen grupp med olika behov och förutsättningar för att lyckas med sin etablering på arbetsmarknaden. Dessutom är ungas etablering på arbetsmarknaden en förutsättning för att möta arbetsmarknaden med den kompetensförsörjning som krävs och en viktig resurs för samhället⁵.

På Fryshuset lyssnar vi alltid in och utgår från unga individers behov och passioner. I våra verksamheter möter vi många unga som vill utöva sina intressen och en del av dem är i behov av stöd för att komma i sysselsättning. Som Sveriges största organisation för unga har vi ett stort förtroende att förvalta genom att lyssna in deras röster och föra dessa vidare, särskilt för dem som vanligtvis inte får höras och synas. Därför har vi skapat denna rapport.

1. Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar eller studerar SOU 2018:11.
2. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF
3. Ett långvarigt utanförskap – olika utmaningar för unga som varken arbetar eller studerar, MUCF 2020
4. Nationellt samordnat stöd för unga som varken arbetar eller studerar, slutrapport maj, MUCF 2021
5. Goda levnadsvillkor för många, men inte för alla – UNG IDAG 2021

707 ungdomar i åldrarna 13 – 25 år, från både storstad och landsbygd i Sverige, har svarat på 13 frågor om deras framtid, tillit till aktörer samt tankar om arbetsmarknaden.

Förord

Det där en drömde om att jobba med när en var liten, som kanske blev något annat under tonåren, för att till slut bli något i ständig förändring som vuxen. Jobb, yrke, karriär – kan tyckas vara vardagliga oladdade ord som vi ger värde genom att fylla dom med våra drömmar. Men vad betyder dom om en inte har drömmar? Eller rättare uttryckt; känner ett hopp om framtiden som ingjuter mod att våga drömma.

I rapporten ni nu ska få ta del av, är det två siffror som berör mig extra mycket. Den ena hoppas jag att ni, precis som jag, känner ilskan och frustrationen bubbla lite i kroppen. Den andra, tror jag, kommer landa lite mer i aha-åh fan känslan. Ny insikt levererad direkt från ungdomarnas röster.

12 %

Så många unga i vår enkät svarar att dom har låga eller inga förhoppningar att nå sina drömmar i livet kopplat till arbete eller studier.

12 %

Det är 2 unga i varje fotbollslag.

12 %

Det är 3 unga i varje klassrum

12 %

Det är 138 725 unga i åldern 15–24 år*

Det är rimligt att dra slutsatsen att för 138 725 unga är jobb, yrke, karriär – allt annat än vardagliga oladdade ord. Och att det är vårt gemensamma ansvar att skapa förutsättningar och möjliggöra för varenda ungdom att känna hopp för att våga drömma om jobbet, yrket, karriären.

78 %

Så många unga i vår enkät svarar att dom tycker att Fryshuset ska starta en "arbetsförmedling" för unga.

78 %

Det är 15 unga i varje fotbollslag

78 %

Det är 23 unga i varje klassrum

78 %

Det är 1 156 040 unga i åldern 15–24 år

I rapporten kan ni läsa mer om vilka organisationer och myndigheter som unga har stort respektive lågt förtroende för.

Och när ni läst klart rapporten drar ni nog samma slutsats som jag; It takes a village...

Vi behöver samarbeta, samverka, tillsammansverka över sektorsgränser. Vi behöver säkerställa att civilsamhället tilldelas finansiella resurser för att upprätthålla och förstärka det arbete som görs för att varje ungdoms framtid ska byggas på en dröm!

Katarina Nilsson

Nationell Projektledare
Arbete & Entreprenörskap
Fryshuset

Key findings

56%

vet inte eller är osäkra på vad de vill arbeta med i framtiden.

43%

Upplever att de inte har möjlighet, eller bara har möjlighet ibland, att påverka sina förutsättningar när det gäller arbete och studier.

78%

tycker att Fryshuset ska starta en "arbetsförmedling" för unga.

12%

har låga eller inga förhoppningar alls om att nå sina drömmar i livet när det gäller arbete eller studier.

Framtidstro och påverkansmöjligheter

Det finns forskning som pekar på att ungas tillit till demokratin och de politiska institutionerna är en förutsättning för demokratin. Att människor engagerar sig i civilsamhällets organisationer i ung ålder ökar också det demokratiska deltagandet i vuxen ålder. Studier visar också att unga deltar på ett annat sätt nu än förr. De deltar mindre i de strukturer som traditionellt utgjort demokratin men mer i diskussioner på internet kring olika samhällsfrågor. Exempelvis röstar unga i mindre utsträckning när det är val och är i mindre utsträckning representerade i politiska församlingar ⁶.

Kommuner kan bidra till att unga deltar i civilsamhällets olika verksamheter genom att stödja den idéburna sektorn. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) skriver att "Ungas engagemang i civilsamhällets organisationer har en konkret roll för samhällsområden där unga befinner sig, till exempel inflytande över politiska beslut" ⁷. MUCF hänvisar också till SKR:s undersökning där kommuner svarat att civilsamhällesaktörer som arbetar med barn- och ungdomsfrågor är den del där samverkan behöver öka allra mest ⁸.

Med detta som bakgrund är det viktigt att lyfta ungas röster om deras möjligheter på arbetsmarknaden. Dels för att undersöka ungas framtidstro och dels för samhällets utveckling. Därför ställdes tre frågor till unga som berör framtidstro och påverkansmöjligheter vad gäller arbete och studier.

6. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF
7. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF, s. 30
8. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF

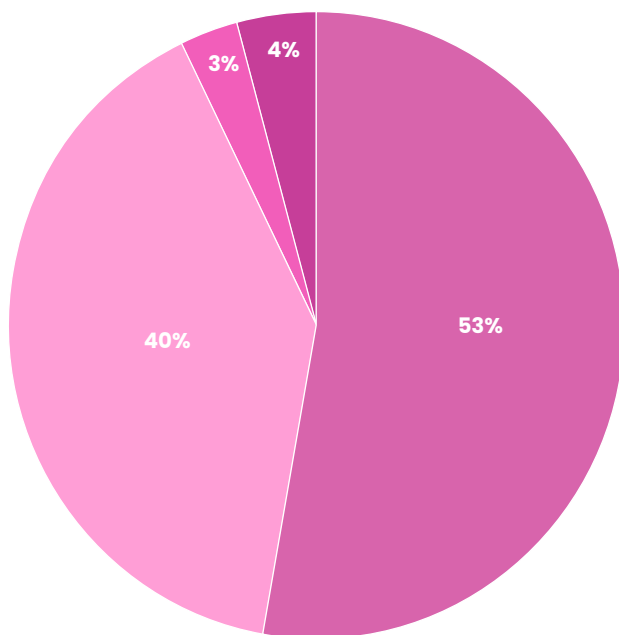

Civilsamhället är en arena där unga kan få lära sig att "uttrycka sig själva, engagera sig och bli delaktiga i samhället, få en känsla av sammanhang och meningsfullhet, interagera och ingå i dialog med andra. Den skapar möjligheter till demokrati och kunskapsbyggnad" ⁹.

9. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF, s. 30

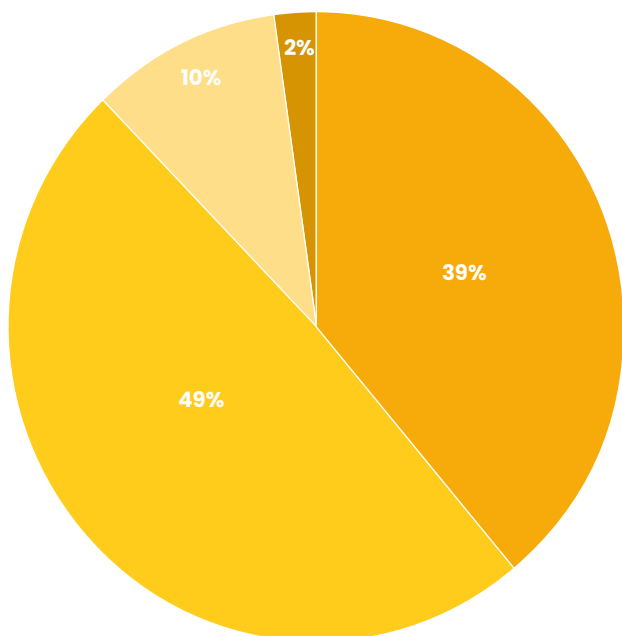
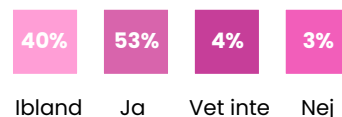
Hur upplever unga sina möjligheter att påverka sina förutsättningar?

43 % av de unga som svarade på enkäten upplever att de inte har möjlighet, eller bara har möjlighet att påverka sina förutsättningar ibland, när det gäller arbete och studier.

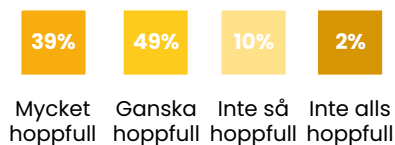
Fråga 1.

Upplever du som ung att du har möjligheten att påverka/styra dina förutsättningar vad gäller arbete och/eller studier?

Fråga 2.

Hur hoppfull är du inför dina möjligheter att nå dina drömmar i livet när det gäller arbete eller studier?

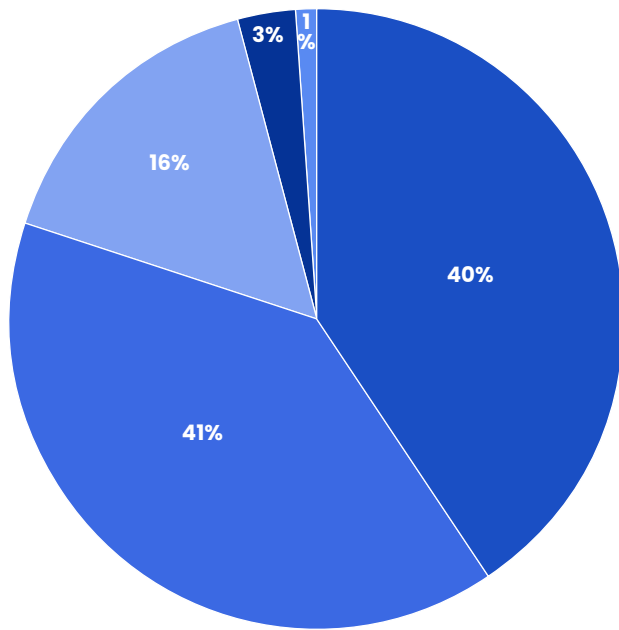

Hur hoppfulla är unga att nå sina drömmar i livet?

88 % är antingen mycket hoppfulla eller ganska hoppfulla när det gäller möjligheterna att nå sina drömmar i livet när det gäller arbete eller studier. Samtidigt visar det att 84 svarande, motsvarande 12 %, har låga eller inga förhoppningar alls om framtiden vilket vi behöver ta på allvar.

Vet unga vad de vill jobba med i framtiden?

Mer än hälften av de unga, **56 %** vet inte eller är osäkra på vad de vill arbeta med i framtiden.

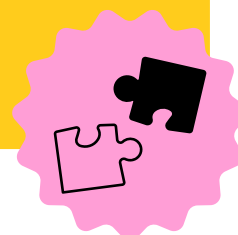
Fråga 3.

Vet du vad du vill arbeta med i framtiden?

- 41% Ja
- 40% Ibland/osäker
- 16% Nej
- 3% Jag har inte tänkt på det
- 1% Jag arbetar redan med det jag vill

“Ge fler alternativ i engagemang, en anledning till att vissa inte vill jobba och studera är för att det inte passar dem, de ser ingen anledning till att göra det helt enkelt. Skapa andra sätt/aktiviteter/jobb som får dessa att engagera sig.”

- Citat från ung person

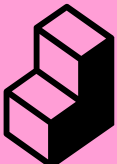

**“Sluta ha fördomar
och ha hopp för
barnen i förorterna.”**

- Citat från ung person

**“Man måste prata mer om vikten av att
arbeta, för att minska kriminaliteten
bland unga vuxna.”**

- Citat från ung person

Kunskap och förtroende

En tidigare rapport från Fryshuset och Mentor Sverige har visat att 7 av 10 ungdomar tycker att de har för lite kunskap om arbetsmarknaden¹⁰. Rapporten visar även att skolan inte alltid räcker till för att ge ungdomar den kunskap de efterfrågar och behöver inför vuxenlivet. Vidare har kunskapshöjande insatser för unga som exempelvis arbetsmarknadsutbildningar visat sig vara en effektiv insats för att öka sysselsättningen¹¹.

Utredningen "Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar" från 2018 har utifrån möten med ungdomar kommit fram till att ett bra bemötande, ett stöd som är flexibelt och anpassat efter individuella behov samt tillgång till en vuxen som lyssnar är extra viktigt för dessa unga. Tid och resurser för att skapa ett förtroende mellan ungdom och arbetsgivare har i tidigare undersökningar beskrivits som avgörande framgångsfaktorer för unga som varken arbetar eller studerar. Det krävs ofta tid att bygga upp ett förtroende hos unga personer som upplever att de blivit svikna av samhället¹².

Detta påvisar vikten av att nyttja tidigare erfarenheter och förhållningsätt om ungas förtroende för olika aktörer samt var de inhämtar kunskap och information. För att höja deras röster ytterligare har vi frågat unga om de vet var de hittar information om arbete eller studier samt hur stort förtroende de känner för olika aktörer.

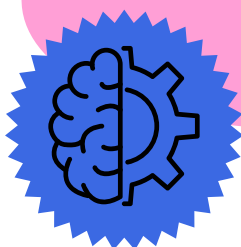
10. Unga röster 2017. Tema: inför valet 2018. Fryshuset och Mentor Sverige, 2017

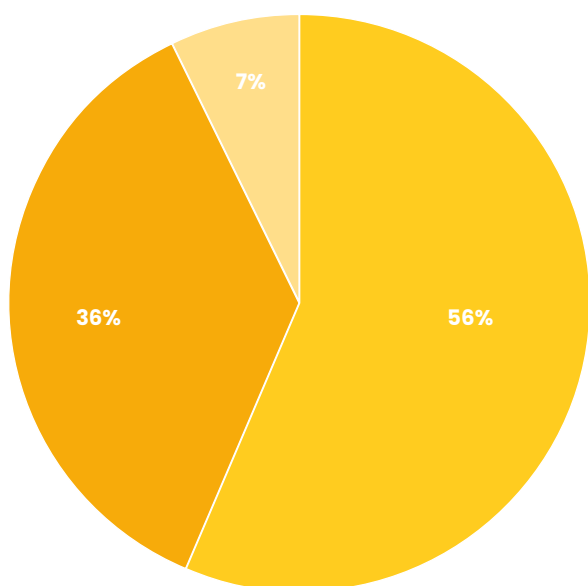
11. Unga som varken arbetar eller studerar. En beskrivning av gruppen och effekter av insatser för att möta problemet. IFAU, 2021

12. Vårt gemensamma ansvar - för unga som varken arbetar eller studerar, SOU 2018:18

"Öka tryggheten, minska segregationen mellan olika orter och göra information om arbete och studier tydligare och mer lättillgänglig."

- Citat från ung person

Vet unga var de kan hitta information?

Nästan hälften (**43 %**) vet inte eller är osäkra på vart de ska vända sig för att hitta information om arbete och studier.

Fråga 5.
Vet du var du kan vända dig för att hitta information om arbete eller studier?

“Lär oss om arbetssökande och cv-skrivande i skolan.”

- Citat från ung person

“Ge mer information om vad de har för möjligheter och chanser som de missar när de inte jobbar/studerar.”

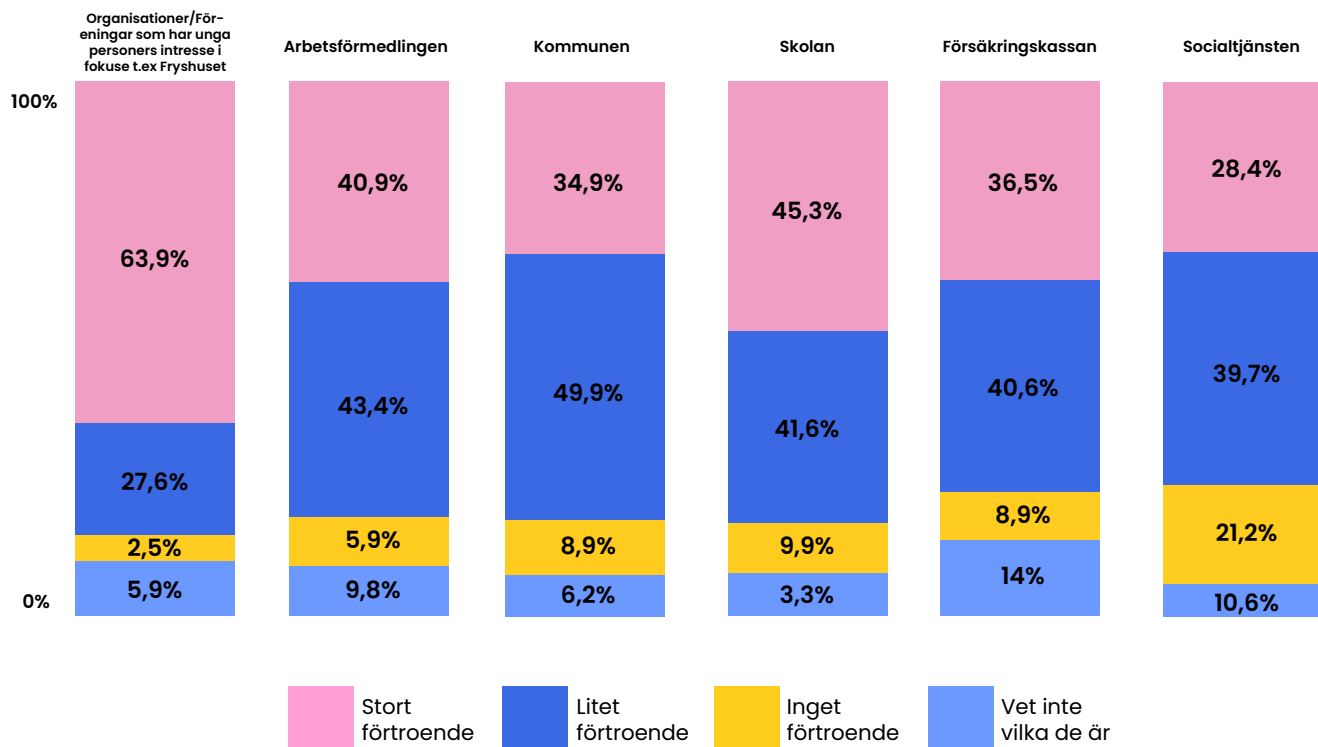
- Citat från ung person

Hur stort förtroende känner unga för olika aktörer?

Vi frågade unga om hur stort förtroende de har för olika aktörer, vilket vi beskrev som "myndigheter, organisationer och föreningar som arbetar med att stötta personer i arbetslivet och i studier". De kunde välja mellan fyra svarsalternativ: "Stort förtroende", "Litet förtroende", "Inget förtroende" och "Vet inte vilka de är".

Nästan **64 %** känner stort förtroende för organisationer och föreningar som har unga personers intresse i fokus. Vidare har drygt **45 %** av de unga stort förtroende för skolan och nästan **41 %** av respondenterna svarade att de hade stort förtroende för Arbetsförmedlingen när det gäller att stötta personer till arbete eller studier.

Andra resultat som sticker ut är att nästan **10 %** av de tillfrågade inte känner förtroende för skolan, **14 %** vet inte vilka Försäkringskassan är och drygt **21 %** har inget förtroende för Socialtjänsten.

Stöd och val

→ av aktörer

Under sommaren 2020 bildades Nysta – "Civilsamhällets nystartsgrupp för ett nytt samhällskontrakt" – av fem paraplyorganisationer och en högskola. Nystas team för Arbetsmarknad skriver i sin rapport att de individer som är i störst behov av stöd ofta befinner sig i skärningspunkten mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialtjänsten. Arbetsförmedlingens reformering innebär konsekvenser som kommer att drabba de som står längst från arbetsmarknaden. Myndigheter har generellt en låg kunskap om civilsamhället och dess kapacitet, inte minst på lokal nivå. Civilsamhällets organisationer har en helhetssyn på människan som saknas i dagens regelverk och som behövs för att möta nya och ökande utmaningar för unga på arbetsmarknaden ¹³.

När det gäller unga som varken arbetar eller studerar så skriver MUCF – i en rapport att antalet unga som varken arbetar eller studerar i stort sett är konstant över tid. Grundproblematiken till detta är ett bristande helhetsperspektiv, bristande samordning och samverkan och en oklar ansvarsfördelning. De menar att många samhällsaktörer arbetar i stuprör, att systemet är komplext och svårt att överblicka samt att samhällsaktörerna har låg kännedom om varandras uppdrag. Detta leder till att individen själv behöver bära ansvaret för att koordinera sina egna insatser samtidigt som hen behöver kartläggas flera gånger ¹⁴.

Mot denna bakgrund och utifrån utmaningarna som lyfts i Nystas och MUCF:s rapporter har vi frågat vart unga skulle vända sig idag, efter Arbetsförmedlingens reformering.

13. Civilsamhällets bidrag till arbetsmarknad och kompetensutveckling, Nysta 2021

14. Lägesbild av systemhinder och strukturella utmaningar – Delrapport inom MUCF:s uppdrag rörande unga som varken arbetar eller studerar, 2020

"Det bör finnas en tydligare myndighet jag som ung kan vända mig till om jag har frågor om arbete eller skola. Jag känner inte att jag vet vart jag ska gå med mina frågor och framförallt vet jag inte vem som vill hjälpa mig att få svar på mina frågor."

- Citat från ung person

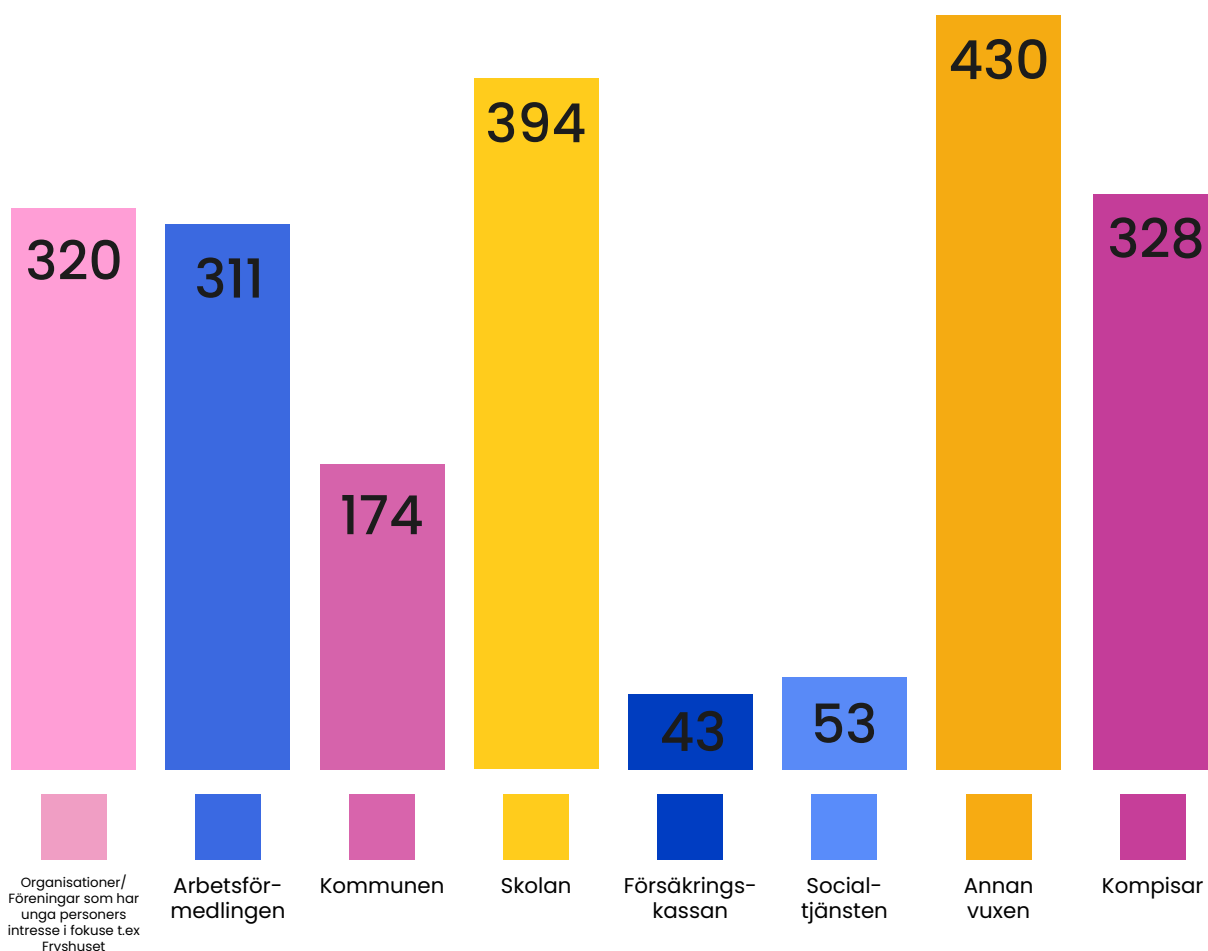

Vilka skulle unga vända sig till idag?

Vi ställde frågan om vem eller vilka aktörer unga skulle vända sig till för att få information om arbete och studier. Respondenterna kunde välja bland åtta olika aktörer och de fick välja så många de ville. En del har svarat att de helst vänder sig till endast en aktör, medan andra har svarat att de vill vända sig till alla åtta. I snitt har de svarande valt tre av de åtta alternativen.

Fråga 6.

Vem/Vilka av följande skulle du vända dig till för att få information om arbete och studier? (Markera ett eller flera alternativ som stämmer för dig)

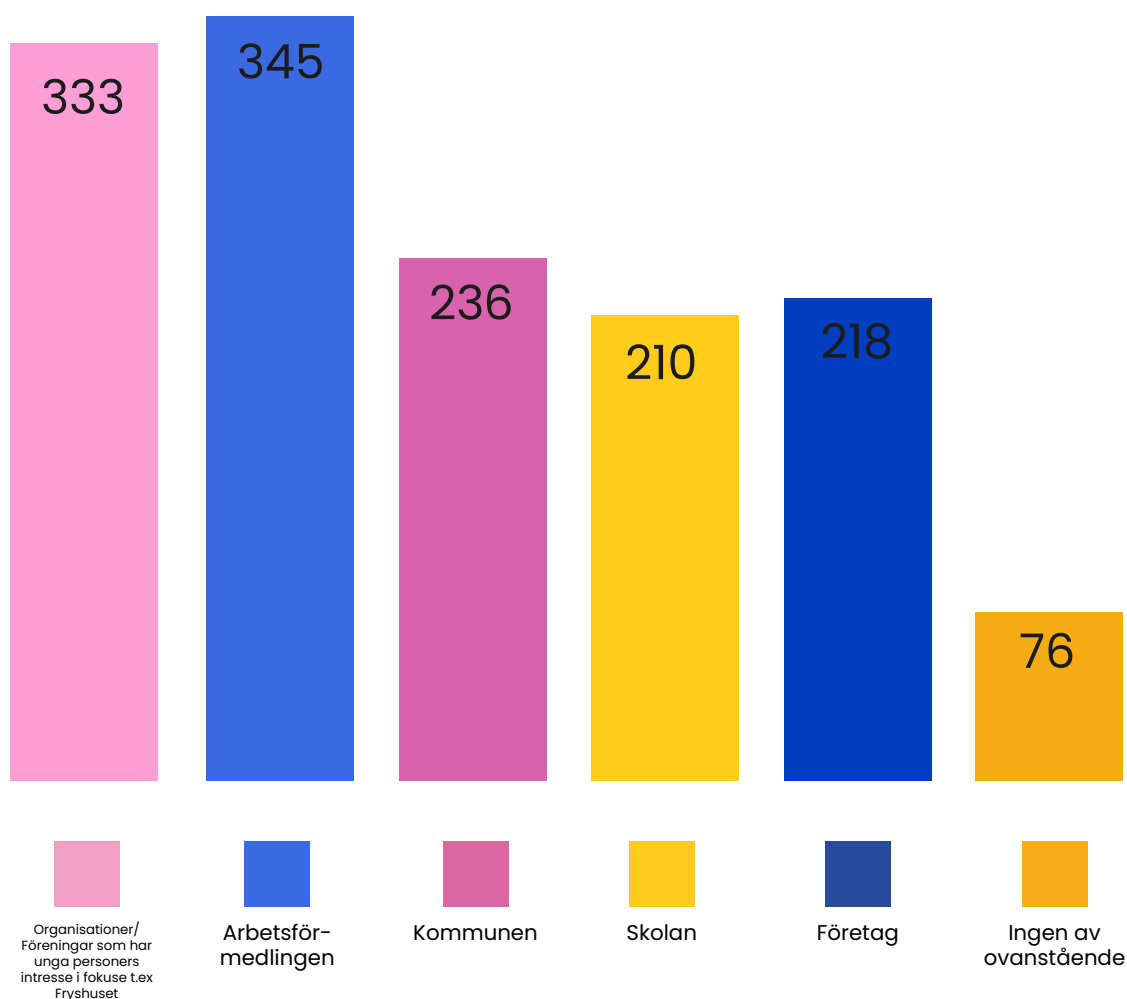
Vilka aktörer vill unga helst få stöd av efter Arbetsförmedlingens reformering?

På frågan om vilka aktörer unga helst skulle vilja få stöd av när det söker jobb var det möjligt att välja bland fem alternativ och de fick välja så många de ville. I snitt har de svarande valt två av alternativen. 76 unga har svarat att de inte vill vända sig till någon av alternativen, medan andra har svarat att de vill vända sig till alla fem.

Fråga 7.

Arbetsförmedlingen ska förändras. Vissa av de saker som arbetsförmedlingen gjorde tidigare ska nu göras av andra aktörer.

Vilket av följande skulle du helst få stöd av när du söker jobb?
Kryssa i ett eller flera alternativ.

“Dom utan utbildning bör inte dömas innan dom kan visa hur bra dom är på jobbet dom söker, man ska ha chansen att visa upp vad man kan.”

- Citat från ung person

“Främja deras engagemang i samhället genom enkla uppgifter/jobb/studier som sedan trappas upp.”

- Citat från ung person

Vad unga vill säga till politiker och beslutsfattare

205 av de totalt 707 ungdomar som svarade på enkäten tog chansen att formulera vad de vill att politiker och beslutsfattare måste göra för att hjälpa unga som varken arbetar eller studerar. I denna del av rapporten har vi identifierat sex punkter som flera unga lyfter i sina svar.

Unga vill:

Få mer stöttning och motivationshöjande insatser

Svaren visar att samhället behöver ge mer stöd åt unga. Unga vill ha hjälp att hitta sin väg och sina mål i livet, de vill ha tillgång till stöttning med att skriva cv och att unga som inte har svenska som modersmål ska kunna få hjälp med studierna. Svaren handlade även om individanpassad stöttning för de som lider av psykisk ohälsa och för de som har en diagnos samt att det behövs ett ökat stöd för att unga ska bli engagerade i samhället genom exempelvis enklare studie- och arbetsuppgifter. Många unga vill att samhället motiverar unga mer och visar vilka möjligheter som finns. De anser att det behöver skapas fler alternativ till engagemang, en del vill inte jobba och då behöver de involveras i andra aktiviteter först för att väcka engagemang. Många unga tycker att det behövs fler mötesplatser för unga.

Att systemen förbättras

Några respondenter tycker att skatten och arbetsgivaravgifterna behöver sänkas och att CSN behöver höjas. Flera svarade även att skolsystemet behöver ändras så att det blir mer anpassningsbart för unga med diagnoser och olika förutsättningar. Ett annat förslag som kom fram var att göra gymnasiet obligatoriskt och att erbjuda praktiska alternativ för de som inte klarar de teoretiska delarna, som till exempel ett lärlingssystem. En ung person svarade att Arbetsförmedlingen bara är ett förvar och att det borde göras mer satsningar på organisationer som kan göra skillnad.

Ha ökade möjligheter att få ett arbete

Unga önskar att det fanns fler jobb­möjligheter för dem. Förslagen gällde till exempel inträdesjobb för unga och även att göra studier mer lättillgängliga. De vill att samhället sträcker ut en hand åt unga för att vägleda och hjälpa dem. Andra förslag gällde att göra det enklare att söka jobb och att göra det lättare för unga att få ett deltidsjobb. Det fanns även förslag som gällde att hjälpa unga att hitta och söka jobb, även för unga som inte studerar eller hoppat av gymnasiet.

Få mer kunskap om arbetslivet

Unga tycker att de saknar information om arbetslivet och vill lära sig om arbetssökande och cv-skrivande i skolan. En person tycker att unga borde få veta att det inte kommer bli lätt i framtiden och få en tydligare bild av hur arbetslivet fungerar. Unga tycker även att det saknas information om vilka arbetsuppgifter som ingår i olika yrken och vad som krävs för att komma dit. En person vill ha en guide om arbetslivet som inte är krånglig samt tydliga regler så att arbetsgivaren följer det som står på kontraktet.

Att politiker och beslutsfattare lyssnar och involverar unga

Unga anser att politiker och beslutsfattare behöver lyssna mer på unga och höra deras röster. Unga vill få möjlighet att förändra världen och bli lyssnade på, särskilt under pandemin. De tycker att politiker och beslutsfattare borde ha diskussioner med unga istället för att gissa vad unga behöver och att de borde fråga unga istället för att bestämma åt dem. Det lyfts även fram att det är viktigt att alla unga personers åsikter blir hörda, även de som inte vanligtvis höjer sina röster och de som har andra behov än majoritetssamhället.

Att segregation och diskriminering minskar

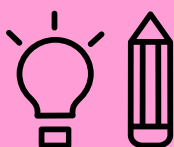
Unga vill ha ökad trygghet och de vill att segregationen minskar mellan olika orter. De vill att unga personer utan utbildning inte ska dömas och att de borde få en chans att visa upp vad de kan. De tycker att samhället borde fokusera på ungdomar med sämre förutsättningar så att de inte hamnar på fel väg, särskilt med fokus på de som lever i en utsatt situation och behöver extra stöd. En ung person uppmanar beslutsfattare och politiker att sluta ha fördomar och istället ha hopp för barnen i förorterna. Unga vill att politiker och beslutsfattare avslutar kriget mot droger och ser till att unga inte börjar sälja droger. De anser att vi behöver prata mer om vikten av ett arbete för att minska kriminaliteten bland unga vuxna.

**“Göra skolan
bättre för folk med
diagnoser.”**

- Citat från ung person

**“Hjälpa till med studiehjälp
och hjälp för människor med
svenska som andraspråk.”**

- Citat från ung person

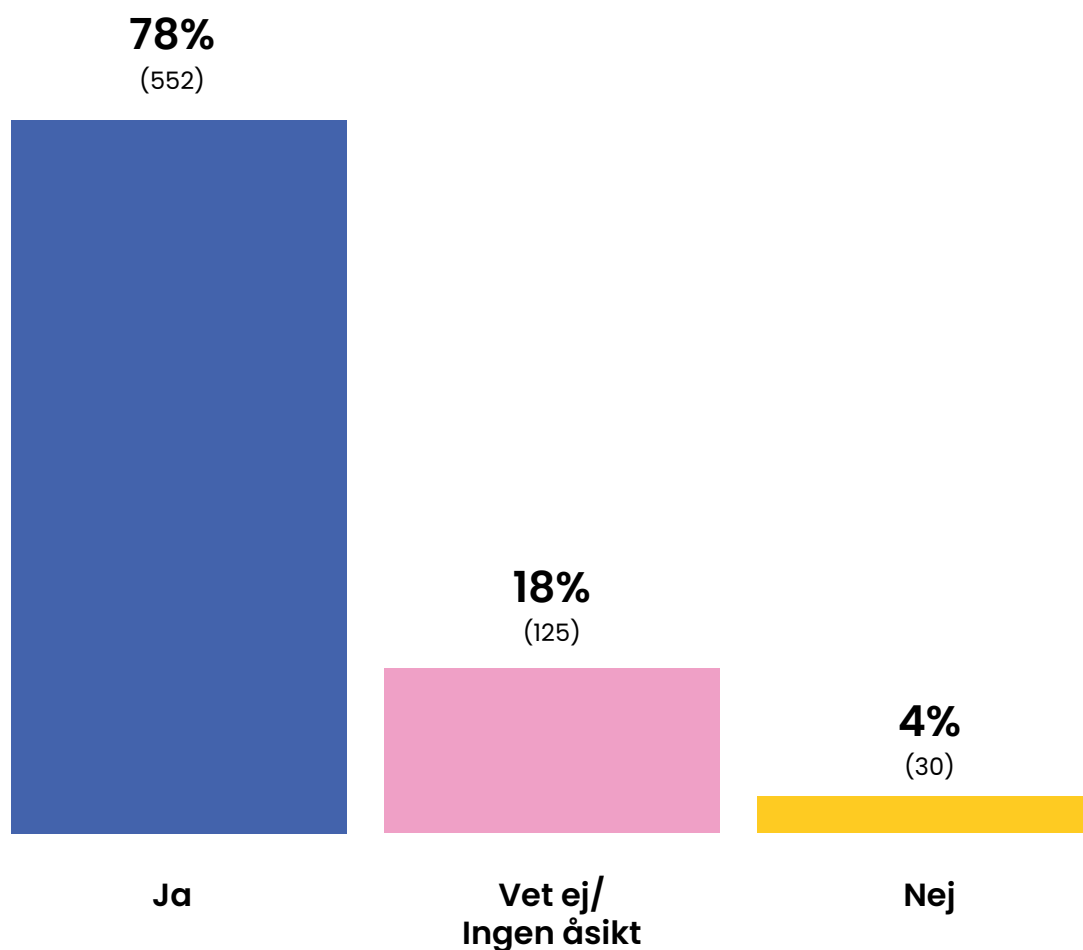
Tycker unga att Fryshuset ska starta en "arbetsförmedling" för unga?

Fryshusets främsta målgrupp är unga och deras behov är vad all vår verksamhet och aktivitet utgår ifrån. För oss var det därför viktigt att fråga unga om de tycker att Fryshuset ska ta en större roll genom att bedriva arbetsmarknadsinsatser.

552 av de 707 tillfrågade (78 %) tycker att Fryshuset ska starta en "arbetsförmedling" för unga, där vi till exempel skulle kunna stötta med att skriva cv, göra studiebesök hos arbetsgivare, starta eget företag samt ge stöd i att hitta praktikplats eller arbetsplats.

Fråga 8.

Tycker du att Fryshuset ska starta en "arbetsförmedling" för unga?
(Som t.ex kan stötta sig med att skriva CV, presentationsteknik, studiebesök hos arbetsgivare, starta eget företag och att hitta praktikplats/arbetsplats).

“Obligatoriskt gymnasium. Med bara en grundskoleutbildning är det extremt svårt att ta sig ut i arbetslivet och jag tror att de flesta hade gynnats av att ha ett obligatoriskt gymnasium. Visserligen klarar inte alla av det teoretiska och kan ha svårigheter. Men jag tänker om man på något sätt skulle kunna lösa det t.ex. genom en gymnasieutbildning som bara är två år eller utbildningar där man nästintill bara jobbar med det praktiska. Lärlingssystem hade kunnat vara ett alternativ för dem som inte klarar av det teoretiska.”

- Citat från ung person

→ Metod

Rapporten är baserad på en enkätundersökning som genomfördes digitalt under en period om sex veckor mellan 18 juni och 6 september 2021. Enkäten har spridits till unga genom en QR-kod med hjälp av Fryshusets anställda och externa kontakter som möter ungdomar i sitt arbete och i sina verksamheter. I enkäten informerade vi om att svaren var anonyma, att ingen kan se vad enskilda personer har svarat samt att deltagandet går att avbryta när som helst.

Enkäten

Enkäten består av 13 frågor varav tre är demografiska och beskriver ålder, könstillhörighet och geografisk plats. En fråga handlade om ungdomarnas huvudsyssla när de inte har sommarlov eller semester. Åtta frågor berörde ungdomars syn på arbetsmarknad och studier. En fråga bestod av ett kommentarsfält där ungdomarna fick skriva vad de vill säga till politiker och beslutsfattare om vad de måste göra för att hjälpa unga som varken arbetar eller studerar.

Respondenterna

Totalt 707 ungdomar mellan 13–25 år svarade på enkäten från följande orter: Bergkvara, Borlänge, Emmaboda, Göteborg, Haparanda, Hedemora, Kalmar, Lund, Malmö, Mörbylånga, Nybro, Skara, Stockholm, Torsås, Umeå, Upplands Väsby och Växjö.

Majoriteten av ungdomarna (536) var mellan 16–18 år. Fyra svarande var 25 år eller äldre.

Nästan lika många tjejer (336) och killar (341) svarade på enkäten, resterande respondenter identifierar sig som icke-binära (16) eller vill inte ange svar (14).

Analys

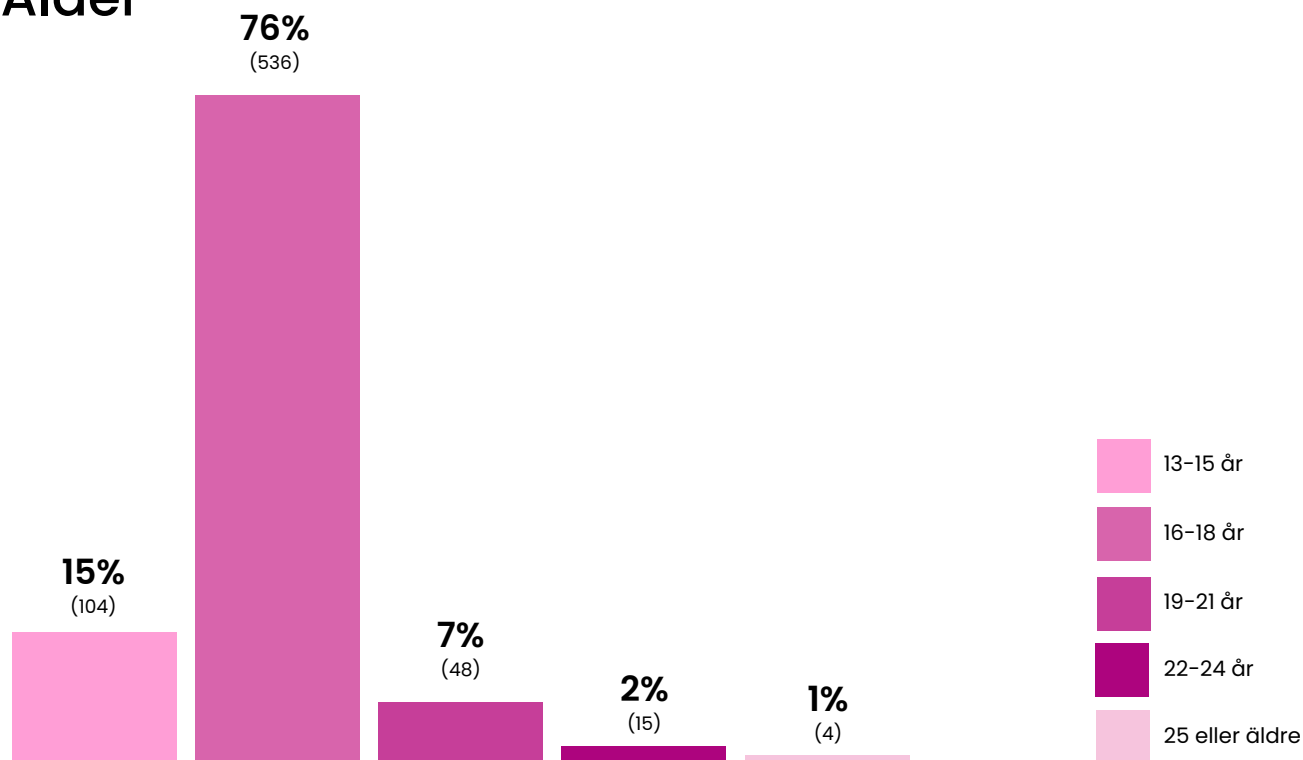
Resultaten har sammanfattats utifrån procent eller antal, vi har inte analyserat vad varje enskild person svarat. Därför har vi valt att inte göra jämförelser mellan olika gruppers resultat i förhållande till deras kön, ålder eller geografisk tillhörighet.

I de citat vi har valt att lyfta fram har vi korrigerat stavning i vissa fall för att förenkla och göra det mer tillgängligt för läsaren. Betydelsen av det som framkommer i citaten har inte förändrats.

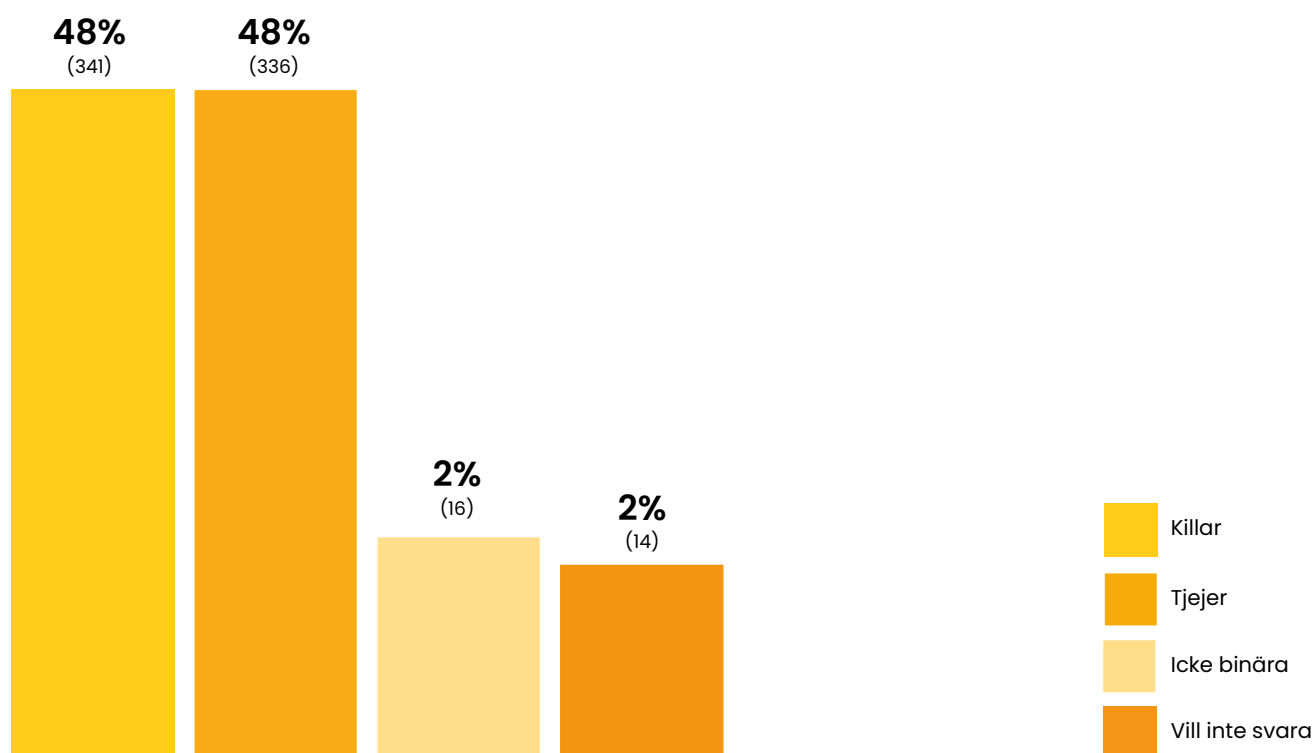
Demografi

707 svar runt om i Sverige.

Ålder

Kön

Sammanfattning

Vår rapport visar att unga vill att arbetslivet ska anpassas mer efter olika individers behov, att diskriminering minskar och att unga därmed ska få möjligheter till studier och arbete utifrån sina egna förutsättningar. Genom att se unga som en heterogen grupp och lyssna in deras behov – istället för att vuxna ska gissa och bestämma åt dem – anser ungdomarna att deras möjligheter på arbetsmarknaden kan förbättras.

Ungdomarna vill att möjligheter till inträde på arbetsmarknaden ska vara mer lättillgängliga, oavsett studiebakgrund. Många unga lever i utsatta situationer och behöver stöd i att hitta alternativa vägar till arbete när ordinarie studier inte har fungerat. Vår rapport visar att 43 % av ungdomarna inte vet eller är osäkra på vart de ska vända sig för att hitta information om arbete och studier. Samtidigt visar svaren att flera olika aktörer är viktiga när det gäller att hämta information om arbete och studier. Många unga skulle vända sig till Arbetsförmedlingen, organisationer som har ungas intresse i fokus och skolan, men också till någon annan vuxen och kompisar.

Vi frågade också unga om vem de skulle vilja få stöd av när de söker jobb. Svaren där visade att unga vill att alla sektorer – det vill säga inom både det privata, det offentliga och det idéburna – stödjer dem i jobbsökandet. Att ungdomar i dessa svar lyfter att de vill ta stöd av flera aktörer visar att behovet av samverkan är stort för att lyckas ge alla unga, oavsett situation och bakgrund, möjlighet till egen försörjning och ett självständigt liv.

Slutligen vill ungdomarna att samhället tar mer ansvar för att inspirera och få unga engagerade i arbetslivet. Det kan göras genom att stötta, motivera och informera unga om vilka möjliga vägar som finns, samt hur man kan nå dit.

"Snälla, ge unga en chans att kunna arbeta utan höga krav på utbildning. Sänk arbetsgivaravgifter så att fler kan ha möjlighet att komma ut i arbete och satsa på organisationer som Fryshuset som har möjlighet att göra skillnad. Arbetsförmedlingen ska hjälpa en till arbete men är bara ett förvar, hur fungerar det att få ut folk i arbete om arbetsförmedlingen bara har öppet 4 timmar, 5 dar i veckan? Satsa mer på unga, de är din, min och vår framtid. Satsa på att ge dem bra förutsättningar och bra arbetsgivare med bra villkor som ger unga en chans. Dagens krav är orimliga och det är inte konstigt att unga idag vänder sig till kriminella livsstilar eller svartjobb för att få ihop pengar. Vi lever i ett samhälle styrt av vad du har för siffror i fickan, ge unga en chans och tro på dem så lovar jag att ni kommer se en stor samhällsförändring."

- Citat från ung person

Arbetet med att lyssna in, och lyfta fram, ungas röster är absolut centralt för att främja gruppens delaktighet i samhällsdebatten. För att förbättra och få till stånd en verklig förändring när det gäller ungas etablering och samhälleliga engagemang får det dock inte stanna vid det. Vi som vuxna och medmänniskor får inte – kan inte – nöja oss med att lyssna utan vi måste agera på det vi hör och involvera de unga i processen. I denna rapport finns det resultat som sticker ut, både i positiv (ex. de 88 % som är hoppfulla när det gäller att nå sina drömmar) och negativ (ex. de 43 % som upplever att de har delvis begränsade möjligheter att påverka sina förutsättningar) bemerkelse. Vad svaren från dessa 707 ungdomar framför allt visar på är dock hur unga både har en röst och använder den. Det är därför på sin plats att vi tar deras ord på allvar, för de är trots allt "din, min och vår framtid" som en ungdom så insiktsfull uttryckte det.

Frida Jonsson
Forskare
Umeå universitet

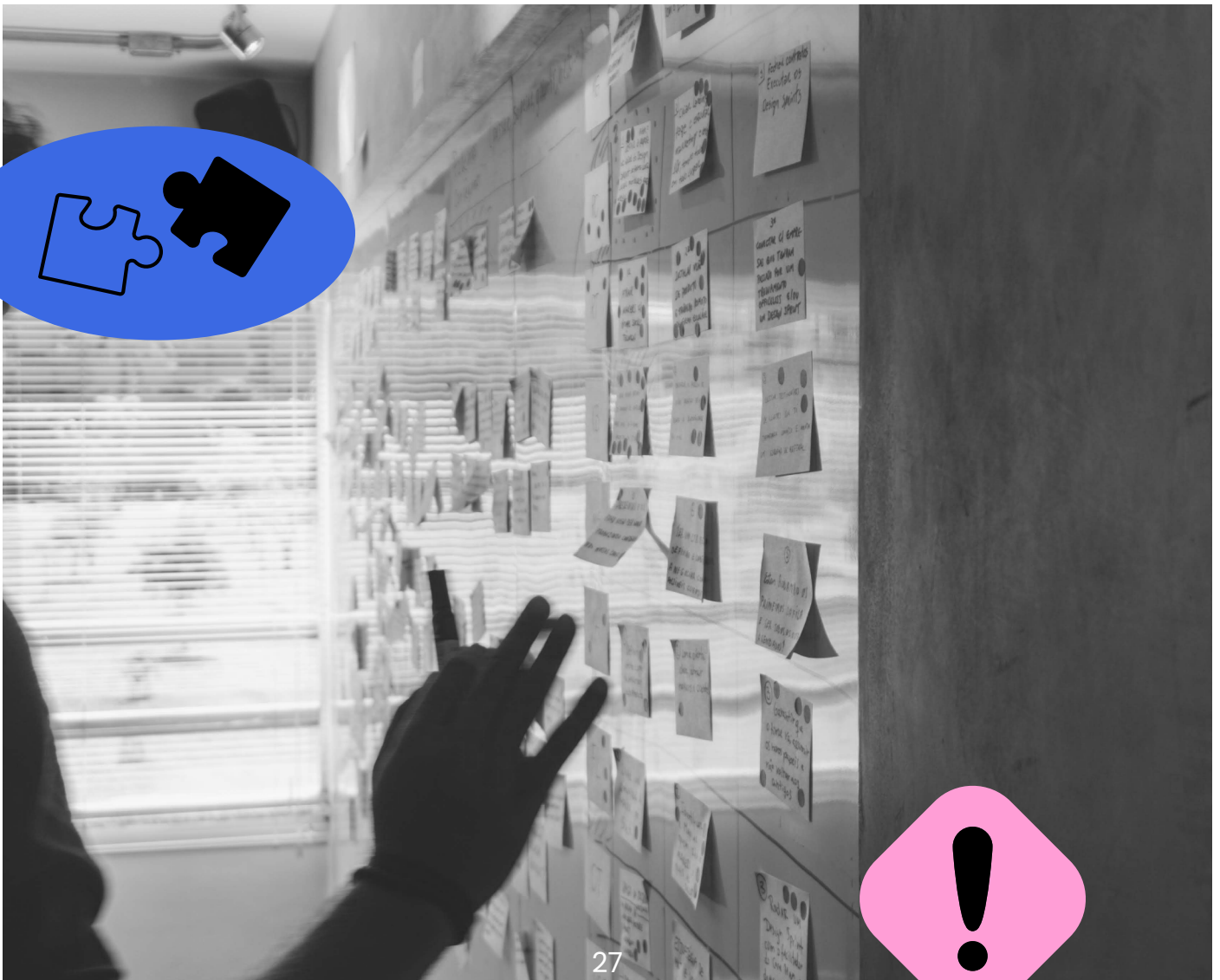

→ Slutord

Arbetsförmedlingens reformering kommer att påverka arbetsmarknadspolitiken framöver. Flera civilsamhällesaktörer står nu redo att ta en större roll i arbetsmarknadspolitiken. Vår rapport visar att unga vill ha hjälp och stöttning av alla oss olika aktörer, både inom det offentliga, det privata och civilsamhället. 78 % av ungdomarna vill att Fryshuset startar en "arbetsförmedling" för unga.

Vi ser ett behov för ett samverkansprotokoll som tydliggör civilsamhällets roll som legitim aktör inom arbetsmarknadspolitiken för unga som varken arbetar eller studerar. Ett protokoll som visar hur samverka mellan aktörer inom det idéburna, det offentliga, näringslivet och politiken kan ske.

Kontakta oss gärna om du vill veta mer om Fryshusets arbete med samverkan för unga som varken arbetar eller studerar och följ gärna vårt arbete på vår hemsida www.4uvas.org

Denna rapport är framtagen av oss i projektet 4-uvass → [four-uvass].

Om 4-uvass:

4-uvass är ett strategiskt nationellt projekt som finansieras av Europeiska socialfonden med Fryshuset som projektägare. 4-uvass står för "för unga som varken arbetar eller studerar (uvass)". Projektet avser att skapa ett samverkansprotokoll som tydliggör civilsamhällets roll som legitim aktör inom arbetsmarknadspolitiken. Målet är att främja ungas egen delaktighet genom att lyssna in och sammanställa deras behov och insikter för att på sikt öka möjligheterna till sysselsättning. Projektet har lokala projektledare som utgår ifrån Stockholm, Göteborg, Malmö, Dalarna och Kalmarregionen.

Om Fryshuset:

Stiftelsen Fryshuset är en ideell organisation som bedriver ett 60-tal olika verksamheter på flera olika platser i Sverige, där unga har möjligt att utöva sina passioner, skapa och delta i ungdomsdrivna aktiviteter. Fryshuset arbetar för att samhället ska ta ungas åsikter och idéer på allvar efter övertygelsen om att det bidrar till ett kreativt och lösningsinriktat samhällsklimat där vi vågar tänka nytt och hitta nya lösningar.

För mer information och eventuella frågor:

Pernilla Yasin, Lokal projektledare Malmö

E-post: pernilla.yasin@fryshuset.se

Telefon: +46 760 01 06 34

Erica Lindstedt, Lokal projektledare Göteborg och Dalarna

E-post: erica.lindstedt@fryshuset.se

Telefon: +46 739 50 22 39

Sara Bylund, Lokal projektledare Stockholm

E-post: sara.bylund@fryshuset.se

Telefon: +46 760 01 08 08

Felicia Valentinsson, Lokal projektledare Kalmarregionen

E-post: felicia.valentinsson@fryshuset.se

Telefon: +46 760 01 07 26

www.Fryshuset.se

www.4uvas.org

Ett stort tack!

Till alla er 707 ungdomar
som tog sig tid att svara på denna enkät.

Tack även till er som hjälpt
oss sprida enkäten.

Referenser

1. Vårt gemensamma ansvar - för unga som varken arbetar eller studerar, SOU 2018:1
2. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF
3. Ett långvarigt utanförskap – olika utmaningar för unga som varken arbetar eller studerar, MUCF 2020
4. Nationellt samordnat stöd för unga som varken arbetar eller studerar, slutrapport maj, MUCF 2021
5. Goda levnadsvillkor för många, men inte för alla -UNG IDAG 2021
6. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF
7. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF, s. 30
8. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF
9. Stöd till unga som varken arbetar eller studerar – Delrapport april 2019, MUCF, s. 30
10. Unga röster 2017. Tema: inför valet 2018, Fryshuset och Mentor Sverige, 2017
11. Unga som varken arbetar eller studerar. En beskrivning av gruppen och effekter av insatser för att möta problemet, IFAU, 2021
12. Vårt gemensamma ansvar - för unga som varken arbetar eller studerar, SOU 2018:1
13. Civilsamhällets bidrag till arbetsmarknad och kompetensutveckling, Nysta 2021
14. Lägesbild av systemhinder och strukturella utmaningar – Delrapport inom MUCF:s uppdrag rörande unga som varken arbetar eller studerar, 2020

Bilagor

Bilaga med hur frågorna formulerades och svarsalternativen.

1a. Upplever du som ung att du har möjligheten att påverka/styra dina förutsättningar vad gäller arbete och/eller studier?

Ja
Ibland
Nej
Vet inte

2a. Hur hoppfull är du inför dina möjligheter att nå dina drömmar i livet när det gäller arbete och studier?

Mycket hoppfull
Ganska hoppfull
Inte så hoppfull
Inte alls hoppfull

3a. Vet du vad du vill arbeta med i framtiden?

Ja
Ibland/Osäker
Nej
Jag har inte tänkt på det än
Jag arbetar redan med det jag vill

4a. Hur stort förtroende känner du för följande aktörer? (Tryck på pilen för att se alla alternativ om du svarar på mobilen)

Med aktörer menar vi myndigheter, organisationer och föreningar som arbetar med att stötta personer i arbetslivet och i studier.

Stort förtroende
Litet förtroende
Inget förtroende
Vet inte vilka de är

Organisationer/föreningar som har unga personers intresse i fokus, t.ex.
Fryshuset
Arbetsförmedlingen
Kommunen

Bilagor

5a. Vet du var du kan vända dig för att hitta information om arbete eller studier?

Ja
Kanske
Nej

6a. Vem/vilka av följande skulle du vända dig till för att få information om arbete eller studier? (markera ett eller flera alternativ som stämmer för dig)

Organisationer/föreningar som har ungas intresse i fokus, t.ex. Fryshuset
Arbetsförmedlingen
Kommunen
Skolan
Försäkringskassan
Socialtjänsten
Annan vuxen
Kompisar

7a. Arbetsförmedlingen ska förändras. Vissa av de saker som Arbetsförmedlingen gjorde tidigare ska nu göras av andra aktörer. Vilka av följande skulle du helst få stöd av när du söker jobb? Kryssa i ett eller flera alternativ.

Organisationer/föreningar som har ungas intresse i fokus, t.ex. Fryshuset
Arbetsförmedlingen
Kommunen
Skolan
Företag
Ingen av ovanstående

8a. Tycker du att Fryshuset ska starta en "arbetsförmedling" för unga? (Som t.ex. kan stötta dig med att skriva CV, presentationsteknik, studiebesök hos arbetsgivare, starta eget företag och att hitta praktik/arbetsplats).

Ja
Nej
Vet inte/ingen åsikt

Bilagor

9a. Hur gammal är du?

13-15 år
16-18 år
19-21 år
22-24 år
25 eller äldre

10a. Vilket kön identifierar du dig som?

Kille
Tjej
Icke-binär
Vill inte svara

11a. Vilken stad/ort bor du i?

12a. Vilken är din huvudsyssla? (När du inte har sommarlov eller semester)

Jag studerar
Jag arbetar
Jag arbetar och studerar
Jag praktiserar
Jag varken arbetar eller studerar

13a. Finns det något du vill säga till politiker och beslutsfattare om vad de måste göra för att hjälpa unga som varken arbetar eller studerar?

Om ja, skriv ditt svar nedan
Om nej, hoppa över frågan